

UNIVERSITAS STUDIORUM TICINENSIS UNDECIMAS FERIAS SAE-
CULARES SUAE INSTITUTIONIS DIEBUS XII-XI KAL. IUNIAS
(XXI-XXII MAII MENSIS) SOLLEMNITER ACTURA UNIVERSITATIBUS ET ACA-
DEMIIS TOTIUS ORBIS TERRARUM SAL. DIC.

Nam mille et centum anni sunt cum Lotharius imperator idemque Italiae rex, ut publicas res ordinaret, Regnum suum doctrinae studiis liberalibusque artibus ornandum suscepit, atque ideo praecepit ut a multis Regni urbibus, Mediolano, Brixia, Laude, Bergamo, Novaria, Vercellis, Dertona, Aquis, Genua, Asta, Como, « scholastici », qui tunc dicebantur, Papiam convenirent, ut clarissimum illum Dungalum, hibernicum, doctrinam tradentem audirent. Qui Dungalus iam anno post Chr. n. 812 ab Imperatore Carolo Magno in hanc nobilissimam civitatem missus erat, in qua iam antiquitus litterarum ludus floruerat, Paulo Diacono discipulo maxime spectatus. Neque de Dungali doctrina id statuendum est, eam in scientia tantum divinarum rerum contineri, cum in aliis quoque nobilissimis disciplinis ipsum famam consecutum esse constet. Apparet igitur ipsius opera in hac civitate studia iam a Caroli Magni temporibus tam viguisse, ut paucos post annos Lotharius amplissimum ludum et velut studiorum propugnaculum compluribus Regni incolis hic aperiendum esse censeret. Nec nono saeculo exeunte et saeculis deinceps insequentibus decimo et undecimo defuerunt clarissimi viri, qui iuris doctrinam tradentes, in ea miros progressus facerent et id potissimum niterentur, ut ex antiqua Romanorum iuris prudentia eas virtutes repeterent, quae barbarico iuri ordinem et nitorem et perspicuitatem tribuerent: inter quos Sigefredi, Bonifilii, Bagelardi, Lanfranci, Gualcosii, Guilelmi, Hugonis nomina huc sunt revocanda. Sed praestat inter omnes Lanfrancus ille clarissimus, Ticini ortus, qui prima iuventute iuris scientiam hic docuit, et postea, per varios vitae casus fortunaque vicissitudines actus, peregre apud Normannos et Anglos diu vixit, usque ad diem supremum, quem obiit octoginta quattuor annos natus, anno post Chr. n. 1089. Iure igitur hunc vetustissimum Magistrum et Ticinensem civem Universitas nostra proximis sollemnibus saecularibus merito honore afficiendum curabit.

Cum saeculis XII et XIII studia a maioribus tradita hic paulatim languerent, novas tamen vires iam renatis litteris sumpsit Schola Ticinensis, cum anno 1361 « Studium generale » ad omnes liberales artes doctrinasque colendas et promovendas constitutum est. Longus essem si ab eo usque tempore omnes recensere vellem, qui intra huius nostri Athenaei parietes magnam gloriam aluerunt; hic enim Antonius Beccatellus, qui dictus est Panormita, hic Andreas Alciatus, hic Laurentius Valla, hic Hieronymus Cardanus, hic Demetrius Chrysoloras, hic Jacobus Menochius, hic recentioribus temporibus summi illi litterarum vel doctrinarum omnis generis antistites, Alexander Volta, Lazarus Spallanzani, Antonius Scarpa, Vincentius Monti, Hugo Foscolo, Joannes Dominicus Romagnosi, Aloisius Porta, Bartholomaeus Panizza, floruerunt; hic nostris tandem temporibus Camillus Golgi, qui adhuc vivit et viget et quem ad multos annos victurum esse speramus. Eorum omnium nomina longe lateque per orbem propagata sunt, et simul cum iis huius nostri praeclarissimi Athenaei fama est « porrecta ad ortum solis ab Hesperio cubili »; quin etiam ex iis aliqui sunt, de quibus iure ea verba dici possunt, quibus Rutilius poeta, Roma proficiscens, urbem dilectissimam est allocutus: « Quantum vitales natura tetendit in axes, Tantum virtuti pervia terra tuae ».

Rogamus igitur ut ad haec omnia commemoranda et, ut par est, rite celebranda, omnes Universitates et omnes Academici conventus unum vel plures ex suo conlegio velint delegare, qui nostris saecularibus feriis adsint, testimonium praebentes foedus quoddam sapientium esse, quo litterarum scientiarumque totius Orbis cultores in unam societatem, in unam, paene dicam, voluntatem coalescant. Advenite itaque, sodales nobilissimi, advenite; hi enim ludi, qui in summis viris honore et admiratione prosequendis versantur, plurimum valent, ut virtuti debitus honos habeatur, ut omnes ingenuae artes in maius provehantur, ut ingeniorum viribus praesidia parentur, ut inter diversas easdemque longinquas gentes humanitatis communitio et vitae societas artioribus vinculis iungantur.

ET NOSTRO ET SENATUS ACADEMICI ET ORDINUM OMNIUM UNIVERSITATIS TICINENSIS
NOMINE DEDIMUS KAL. IANUARIIS MCMXXV.

CAROLUS PASCAL scripsit.

A. Lomi.

RECTOR MAGNIFICUS